

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona
Félévre - - - - 6 korona
Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4. sz.

A csendőr altiszt viszonya az alárendeltekhez.

Irta: Preszly Lóránd csendőrfőhadnagy. (Vége).

Úgy az önképzésre való szoktatásban, mint magában az alárendeltek képzésében is nem szabad elfeledkezünk arról, hogy alárendeltjeink nem rendelkeznek magasabb iskolai előképzettséggel, tehát elenyésző azon általános tudás, melylyel — a testületünkbe való lépésük idején — rendelkeztek. Az altisztnek, aki talán hasonló helyzetben volt egykor, akkor, amidőn vezető állásra került és pár évi szolgálata alatt szedett valamit magába, különösen a fiatalabb alárendeltekkel szemben fokozott türelemre van szüksége. A szellemileg szegény, korlátolt eszű alárendeltekkel szemben nem szabad idegeskedni vagy képességeiket lekicsinyelni, mert azzal valósággal elriasztjuk az önképzésétől. Ha igyekvést vagy jóakaratot mutatnak — ami addig rendszerint meg is van, míg el nem kedvetlenítettnek, — kétszeres gonddal kell fáradni azok képzésén; törekvéseikben serkentéssel és elismerések által kell támogatni őket, szellemükre, akaraterejükre és kedélyükre pedig fejlesztő és nemesítő módon kell batni.

Az alárendeltek képzéseinél fontos szerepe van továbbá a *kötelességérzetnek*, melyet azok vérebe kell oltanunk, hogy második természetükké váljék. Az a komolyság, amelylyel a csendőrszolgálat teljesítettik, megköveteli, hogy az altiszt a kicsinyességektől, mely különben a féltudású és félműveltségű emberek sajátos vonása — tartózkodjék. A kötelességérzetet bántó kicsinyeskedéssel sem fogjuk megteremteni, hanem igenis ki fogjuk pusztítani az alárendeltek lelkéből. Magasabb szempontból kell bírálnunk a kötelességérzet fogalmát. Félőbresztetni az alárendeltben az önérzetet és az önbizalmat, megismertetni vele az ember erkölcsi erejét, belső értékét, akaraterejének súlyát és hatalmát; feltárni előtte az ember teljesítő képességének határait; reávezetni lassau-lassan a munkaszorotetre; feltárni előtte lelkiismeretünk azon fenséges nyugalmát, mely a kötelességeink pontos teljesítésének a kifolyása és az eredménye. Félő kell ébresztetni munkakedvét, szolgálatának eredményes ellátása iránti örömet, ami a helyes, jó és következetes képzéssel és érintkezéssel, továbbá a megfontolt bánásmóddal el is érhető. A nyers, a követ-

kezetlen vagy a pillanatnyi behatások alatt álló eljárás az ál-kötelességérzethez és az ál-kötelességteljesítéshez vezet.

A kötelességérzet hajtja az altisztet magát is arra, hogy szolgálatát a legnagyobb pontossággal és amennyire erejéből telik, jól teljesítse. Ne rettenjen vissza a zubbogó esőtől, se a tomboló vibartól, se a dermesztő fagytól. A kötelességérzet szoktassa hozzá a fáradalmakhoz, ez tegye edzetté, kitartóvá, tevékenynyé, barcképpé és minden tekintetben kiváló altisztté!

Képezze minden előjáró altiszt alárendeltjét engedelmessé. A *feltétlen engedelmesség* képezi testületünk sikeres működésének leglényegesebb feltételét és az adja meg életképességét. Az engedelmességnek éltető forrását a kötelességérzet képezi, a függetlennek pedig az engedelmesség képezi alapját. Egy csendőr, ha a derék férfi névre számot tart, minden körülmények között engedelmeskedik. Nem kell ennek az engedelmességnek szolgálójává süllyednie, ezt senki sem kívánja tőle, hanem bírjon nemes alappal és legyen öntudatos, vagyis hasson át minden csendőrt az a tudat, hogy arra a testületünknek szüksége van és így — e jobb meggyőződésének — akaratát készséggel és örömmel rendelje alá.

A fegyelem fenntartása érdekében szoktassa az altiszt alárendeltjeit arra, hogy előjárói parancsát *feltétlenül készséggel*, tehát örömmel és odaadással, minden ellenvetés és elégedetlenség nélkül, a *kellő időben*, tehát pontosan, *amint erejéből kitelik*, tehát legjobb tudása és tehetsége szerint és *jól teljesítse*, tehát megértve a parancsot kiadó szándékát úgy, amint azt a fennforgó körülmények megengedik. Ezt követeli tőle a független, de a jól fegyelmezetttség is, melyek mindegyike egy-egy erkölcsi tőke, melyek minden katonánál mélyen vertek gyökeret a szívbe és lélekbe; mindkettő ősrégi, kiváló katonai erény, mely csak díszére válik minden csendőrnek.

*

Képezni kell az altisztnek alárendeltjeit továbbá arra, hogy a szolgálat legapróbb részletei felől is tájékozottak legyenek, ami ezek önképzésén kívül az altiszt folyamatosan és beható tevékenysége által érhető el. Ahhoz, hogy az altiszt, mint alárendeltjei a gyakorlati szolgálat terén a rájuk váró feladatokat kifogástalanul teljesíthessék, szükséges, hogy egyrészt az utasításokat tudják,

BUTOR

kétségért v. részletfizetésre legintányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 89—59.

BUTOR

másrészt az azok szellemének megfelelően a végrehajtási módozatokat is ismerjék, és hogy azok végrehajtása tekintetében az alárendeltek teljesen tisztában legyenek.

A tanításnak épen ezért a *gyakorlatiasság* jellegével kell bírnia, vagyis az altisztnek *szemléltetőleg* kell oktatnia és gyakorlatiasan — tehát gyakorlati életből vett példákkal, előfordult események felidézése mellett — tanítania. Készüljön elő az altiszt az oktatásra.

Szabadon kell előadni! Az előadás kényelmes öltözetben tartassék, *fesztelen legyen*: maga a tanítás pedig népies nyelven tartassék, a kifejezések legyenek egyszerűek, hogy mindenki megérthesse azokat. Idegen szavakat, melyeket talán maga az altiszt sem ért, vagy cikornyás, nyakatekert kifejezéseket nem kell használni. Ez nem is szolgálja a tanítás alapezéljét, de meg hiábavaló is, csak zavarja az alárendeltek gyors fel fogását.

Igen fontos, hogy az altiszt értse és tudja is, hogy mit ad elő és hogy miként és mivel lehet emberei érdeklődését felköltöteni és lekötöni, vagyis tegye *élvezetessé* a tanítását. Ezt elérheti azáltal, hogyha előadása alatt kérdések feladása mellett alárendeltjei érdeklődését fenntartja, ha az okos feleletekért azokat megdicséri, ha a csendőrség történetéből, gazdag multjából vagy a közönséges életből vett egyszerű, de érdekesebb példakkal törekszik előadását élénkké és érdekessé tenni, alárendeltjei figyelmét lobilincselni, ezáltal mintegy életet lehelni a különben elvont, száraz tantárgyak előadásába.

Nincs fontosabb és tanulságosabb szolgálat az altiszt számára az alárendeltek nevelésénél, képzésénél és oktatásánál. Ha ezen szolgálja át a legnagyobb komolysággal, a legteljesebb buzgalommal látja el, tevékenységének gazdag, tág és jutalmazó tere nyílik meg előtte. Azt sohasem lehet befejezettnek tekinteni, amint hogy az önművelésnél sem lehet korlátokat felállítani.

Az altiszt nevelje magában a türelem erényét. Erre a tanításnál nagy szüksége van. Nem szabad az emberekre — tanítások alatt — reákiabálni vagy őket a legkisebb türelmetlenséggel is megfélemlíteni.

A tanítás szorosan az előirt tantárgyak kijelölt részeinek megtanulására és megtanítására szorítkozzék, továbbá a csendőrség életére vonatkozó katonai törvények és szabályok ismertetésére.

Az oktatás ettől eltérően — mint az alárendeltek nevelésénél ismertette volt — azt a célt szolgálja, hogy miképen kell az egyes megtanult utasításokat vagy szabályokat helyesen értelmezni és annak rendelkezéseit a gyakorlati életben végrehajtani.

Előbb jön tehát a tanítás s csak azután az oktatás. De egymástól el nem maradhatnak.

Tanítás és oktatás ideje alatt bőséges alkalom van az örsök életében előfordult egyes mozzanatok megbeszélésére s különösen a foglalkozás befejezte után alkalmat keresni arra, hogy az előljáró alárendeltjeivel

közelebbi és behatóbb eszmecserét folytasson. Beszélgessen azok magánviszonyairól, érdeklődjék családi viszonyaik stb. iránt. Ezzel lényegesen növeli a személye iránti bizalmat, tiszteletet és ragaszkodást és észrevételül biztosítja maga iránt alárendeltjei szeretetét.

A tanítás és oktatás olyan időben tartassék, amikor azt az előljáró legalkalmasabbnak tartja. A délelőtti idő azért czélszerű, mert az emberek értelme pihentebb és megfigyelési képessége üdébb. Hosszu előadásokkal nem kell fárasztani az alárendelteket, előadások alatt 5—10 percnyi szünetek adása kívánatos.

A tanítások és az oktatás idejét kell felhasználni arra, hogy az előljáró parancsnokságoktól — időközben — érkezett általános jellegű parancsok az alárendeltek tudomására hozassanak. Meg kell győződni ugyanakkor arról is, hogy az azokban foglaltakat megértették-e az alárendeltek, és hogy azzal az érdekeltek tisztában vannak-e?

A tanításoknak rendszereseknek és fokozatosnak kell lenniök. Rendszeres a tanítás akkor, ha azt az előljáró el nem hanyagolja és részint annak pontos betartásában, részint annak menetének bizonyos rendszer melletti folytatásában következetes, fokozatos pedig akkor, ha egyes előadások keretében az együvé tartozó szolgálati eljárásokat ismerteti és nem ugrál át egymástól lényegesen különböző és eltérő rendelkezések ismertetésére. Azért kell törekedni arra, hogy a tanítás, illetve az előadás *összefoglaló* legyen.

A módszeres oktatás mikénti keresztülvitelét szabály írja körül, annak betartására ehelyt csupán utalok.

*

Ami az alárendeltek vezetését illeti, ez irányban a sokféle és sokirányú kötelmeket részletezve nem beszélhetjük meg, csupán nagy vonásokban adhatok utbaigazításokat.

Az alárendeltek vezetésénél nem szabad szem elől tévesztetni, hogy azok nekünk emellett ember- és bajtársaink. Azon előljáró, aki őket nem becsüli meg s velük szemben minden tisztelet hiányával érez, az egészséges állapotokat alosztályánál teremteni sohasem lesz képes és a maga részére sohasem fogja tudni lekötöni alárendeltjei önzetlen támogatását. A rideg, lelketlen, az alárendeltekben csak szolgálókat látó előljárót könnyen hagyják cserben épen akkor, mikor a legnagyobb szükség volna rájuk. Egy keserves csalódás fogja az ilyen előljárót kiábrándítani abból a hamis és torz illuzióból, hogy lehet önző, durva módon is parancsnokolni és vezetni alárendelteket.

Amennyire igaz az, hogy az alárendelteknek parancsnokra van szükségük, hogy egy alosztály kötelékén belül egy magasabb czél érdekében dolgozni és munkálkodni képesek legyenek, úgy az előljárónak derék, kötelelességű

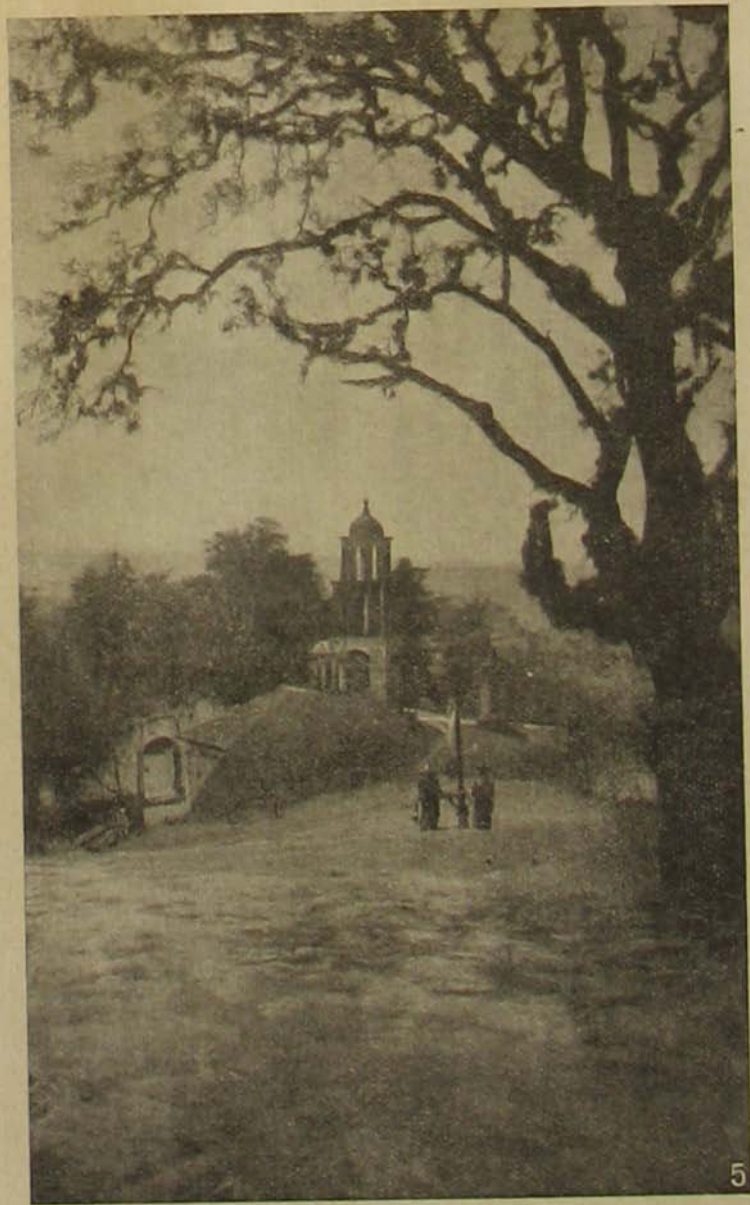
Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Mesztiez gyerekek.

Mexikói képek.

A Saero Monte Amevamevánál.

alárendeltekre van szüksége, ha a reája váró nehéz feladatot jól megoldani akarja!

Előjáró és alárendelt egymás nélkül meg nem lehet, amint a nyáj pásztor nélkül és a pásztor nyáj nélkül. A pásztor vezet, a nyáj engedelmeskedik.

Az előjáró és alárendelt között szoros és benső viszonynak kell lenni, érdek ellentétek nem állhatnak egymás között fenn, egymás támogatására vannak utalva, mert erre az egész szép és nagy testületre váró nagy feladatokat csak a kölcsönös bizalom, szeretet, megbecsülés jegyében, egyirányú közreműködéssel oldhatják csak meg.

Az előjáró tehát vezesse úgy alárendeltjeit, hogy a magasabb cél elérhető legyen. Az előjáró vezetésbeli hivatottsága abban bíráló el, hogy képes-e alárendeltjei teljesítő képességét és erejét növelni, azoknak tudását, ismeretkörét szakadatlanul bővíteni és hogy bírja-e alárendeltjei felett azt a hatalmat gyakorolni, amelyre egy vezetőtisztre hivatott altisztnak szüksége van.

Két dolog kell ehhez! Az első az, hogy az altiszt elsősorban csendőri, másodsorban katonai, harmadsorban társadalmi ismereteit növelje és olyan magas fokra emelje, hogy alárendeltjei mindig csak *főlnézzhessenek* reá, mert ez tekintélyének növelésére szolgál. A másik dolog az, hogy legyen az altisztnak szíve emberei számára, érezzék ezek annak a szívnek lüktetését. Viseltessék szeretettel, érdeklődéssel sorsuk iránt, törekedjék alaposan megismerni őket és minden alkalommal mutassa ki, hogy rokonszenvvel érez irántuk. Ezáltal elnyeri az alárendeltek bizalmát, így azok vezetése jelentékenyen könnyebb, az előjárói befolyás pedig hathatósabb lesz.

Szakadatlanul gondoskodjék az altiszt az alárendeltjei jóléte iránt, nevezetesen arról, hogy tiszta, szellőzőt, a szükséges időben fűtött szobában tartózkodjanak, jól étkezzenek, minden elővigyázat megtörténjék ahhoz, hogy meg ne betegedjenek s ha ez mégis bekövetkeznék, meleg szeretettel legyen azon az altiszt, hogy betegsége tartama alatt biányt alárendeltjei semmiben szenvedjen s hogy egészségét mielőbb visszanyerje.

Figyelje az altiszt azt is, hogy alárendeltjei miképpen viseltetnek és éreznek egymás iránt. Az ellentétek megszüntetendők, de olyképen, hogy egyiknek se fájjon. Hatalmaskodást a gyengébbel, a fiatalabbal vagy korlátoltabb képességűvel szemben nem szabad eltérni. Ez gyakori vonás és jelenség az őrsök életében. Már gyökereiben kiirtandó, mert belőle nagy bajok származhatnak, ha az altiszt idejében erélyesen közbe nem veti magát. Különösen akkor szükséges ez, ha a fiatalabbal szemben egy kitapasztalt s emellett rosszelkű idősebb bajtárs viselkedik helytelenül és méltatlanul. Az előjáró kezdetben azonnal tetteleg bizonyítsa be semmiféle részrebajlást nem ismerő módon erélyét, az ilyen fel-

lépés engedelmességet suggerál az alárendeltekre és egy ilyen helyes eljárás elszakítatlan köteléssel köti az alárendeltek szívét előjárójához.

Az altiszt soha se legyen nyers vagy durva alárendeltjeihez, csak komoly és szigorú. A bánásmód helyes gyakorlása nem követeli ezt tőle, de igenis azt, hogy ne sértse soha alárendeltjei tekintélyét. Kiabálás, szitkozódás helylyel-közzel, itt-ott, ideig-óráig mutathat fel jobb eredményt, de ez tartós sohasem fog lenni. Egy rabszolga társaság, félelemben nevelt és csupán a szabályok rideg alkalmazásával fenntartott alosztály sokáig nem tarthatja fenn magát. Olyan eszközökkel, melyek az önérzetet mocskolják be, a becsüveget ölik ki, a becsületérvést sértik, az emberi tekintélyt alázzák meg, boldogulni nem lehet. Ezek alkalmazására csak közönséges gondolkodású, alacsony lelkű altisztek képesek.

Az alárendeltek helyes irányú vezetése kívánatos teszi azt is, hogy az alárendeltek által előadott *kérelmek és panaszok* elbírálásánál megfontolt és igazságos legyen az altiszt. Meg kell jól azokat fontolni, mielőtt határozná valamit bennük. Ha ő maga nem tud, vagy nem mer bennök dönteni, forduljon valamelyik idősebb bajtársához, vagy előjárójához tanácsért és útbaigazításért. Figyelmeztetni kell az alárendeltek arra, hogy a kérelmek, de különösen a panaszok előadásában megfontoltak legyenek. A csendőrszolgálat természete rideg, azért túlérzékenynek lenni nem szabad. Ha valamelyik altiszt ellen panasz tételnek, terjeszse azt fel azonnal magasabb előjárója elé és semmi körülmények között se bírja alárendeltjét se szép szóval, se ígéretekkel, se fenyegetéssel panasz visszavonására, mert ez felette káros s a fegyellemmel és az előjárói állással nem fér össze.

Óva intendők az alárendeltek azon megvetést érdemlő, katonátlan és férfiatlan eljárástól, hogy előjárói ellen a szolgálati út mellőzésével, különösen névtelen levelekben emeljenek panaszt. Jogos alappal bíró panasznak nincs szüksége arra, hogy a névtelenség homályába borítsassék.

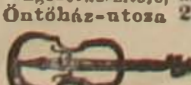
Azon cél elérése érdekében, hogy az alárendeltek értékes tagjai legyenek testületünknek, reá kell szoktatni őket arra, hogy tartsanak időnkint önmaguk felett szigorú és igazságos *önvizsgálatot*, annak megállapítása céljából, vajjon becsületes, erkölcsös életet élnek-e, teljesítik-e hűen emberi és csendőri kötelességeiket? Tegyék fel gyakran maguknak e kérdéseket és hallgassák meg, mit válaszol ezen kérdésekre lelkiismeretük.

A szellemi és erkölcsi előrehaladás terén fontos eszköz az önvizsgálat. *«Ismerd meg tennmagadat»* mondja a szentírás. És nem alaptalanul.

Ha a magunk cselekedeteit, törekvéseit, elhatározásait, vágyódásait stb. őszinte igazságszeretettel bírálhat tárgyává tesszük és ha összehasonlítjuk azzal, melyet

Első magyar vill. erőre berend. hangsz.-gyár **STOWASSER JÁNOS** osztrák és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. osztrák-szlovák szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fúvó hangszerek gyára.**

Tengerparti falu.

Mexikói képek. — Santiagói utoza.

szüleink; tanítóink mint szepet, mint jót, mint erényt, mint erkölcsöt festettek elénk, s ha megítélni képesek vagyunk, hogy oltértünk-e ezektől és mennyire térünk el, hamarosan tisztában lehetünk a magunk erkölcsi értékével. Természetesen kell ehhez egy kis képesség, hogy a tényleges állapotot helyesen megítélhessük és hogy ne hagyjuk önmagunkat önmagunk által bolmi fonák okoskodással, üres mentségekkel megtéveszteni, röviden, kell ehhez ép és egészséges erkölcsi érzék.

Az önvizsgálat értékes eredménye az *önfegyelmelés* lesz. Nehéz, fáradságos munka ez, de férfias. Leküzdeni emberi gyöngeségeinket, megjavítani önmagunkat, megszabadulni a gyarlóságoktól és kötelességeink állandó, hűséges és rendszeres teljesítésével szolgálni választott pályánkat nem fizetésért, hanem a testiület iránti lelkesedésből és becsületes munkával venni részt ilyképen az élet nagy küzdelmeiben.

Erős akarat kell ehhez! Az erős akarat hatalmas erő. Nagy és nemis tettekre képesíti az embert. Még a gyenge embert is erőssé teszi, ha önfegyelmelés járul hozzá. Ha akaratunkat nem vagyunk képesek fegyelmelni és fékezni, akkor olyan az, mint a sujtó villám, mely pusztító robbanással ront halomra szép alkotásokat, vagy mint a zabolázatlan, fékezetlen üradat, mely pusztít és öl mindenedet. Igenis, fékezni kell tudni akaratunkat, urrá kell lenni felette, parancsolni kell tudni neki, mert e nélkül nincs kötelességteljesítés, enélkül pedig nincs igazi, értékes ember.

A csendőrök javarésze a testiületbe lépés előtt a szegénység kenyerét ette. A testiületnél álláshoz jutott, társadalmi fokhan emelkedett, tekintélyt és jelentékeny anyagi előnyöket nyert, melyeket férfias becsülettel kell meghálálni, és testi és lelki erejének teljes felhasználásával, erős akarakterétől duzzadó lélekkel szolgálni a testiületet és megfelelni az esküvel megerősített szent fogadalomnak.

Ezzel befejeztem azon kötelességek ismertetését, melyek altisztjeinkre várnak az alárendelték vezetése, nevelése, képzése és tanítása körül.

Henséges feladatok és magasabb kötelességek, melyeknek ha megfelel, Isten áldása lesz minden lépésén!

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A pénzhamisítók.

Irta: Máthé Miklós törzsrőmester.

Az állam egyre-másra csináltatja, vereti, nyomatja a pénzt, mégis mindig kevés van belőle. A pénz egy bizonyos eszköz, amelyből az, akinek nincs, sokat kíván, akiknek sok van, még többet kívánnak.

Igy alakul ki azután az emberiség nagyobb részénél a haszonlesés, kapzsiság, a könnyen és hirtelen való meggazdagodás vágya leküzdhetetlen egyéni tulajdon-

sággá és készletet egy vagy más uton való hűnözésre szegényt és gazdagot egyaránt.

Mert még abból, hogy valaki rabul, lop, sikkeszt stb. vagy éppen pénzt hamisít, nem következik, hogy az illető a megélhetésnek erre a módjára rászorult szegény ember. Elköveti mindezeket gazdag, sőt nagyon gazdag ember is elégször.

Különösen a pénzhamisítás az, amely csábítja a gazdag embereket is. És azt sem kell hinni, hogy az ilyenek legnagyobb része korlátolt felfogású volna, akik csupán abból kiindulva, hogy tattukkal csak az államkincstárt károsítják meg, amelyet viszont az adózás és más révén ők is gazdagítanak, fognak hozzá a pénzhamisításhoz. Van az ilyenek közt tanult, sőt sokat tanult ember is ológ. De kapzsi természetüknél fogva egy-egy élelmesséhi fegyházzsolt ember által könnyen rávehető, hogy vagyonulból a hamis pénz gyártásával felmerülő kiadásokat, természetesen busis visszatérülés reményében, előlegezzék.

Különben a csendőri nyomozásból is ismerjük, hogy a jó pénzért való háromszoros vagy többszörös hamis pénz ígéréssel, vagy író-csotleg sokszorosító gépeknek jó drágán s hamis pénzgyártó gépek gyanúnt való eladásával is épen a vagonosabb — bár szellemileg korlátoltabb — embereket szolták becsapni.

Ma már annyira elterjedt az ilyen gépekkel és a pénzgyártással való manipuláció, hogy alig van az országban olyan község, amelyből áldozatul ne esett vagy el ne ítéltetett volna néhány könnyevhívó, illetve vállalkozó szellemű egyén. S bár eme köztudomásnak mondható következményeket mindentit ismerik, mégis mindig akadnak újból és újból vállalkozó szellemű emberek, akik vagy önként, vagy mások rábeszélésének engedve, hamispénz gyártására vetemednek.

Igy ugrott be pár év előtt, többek rábeszélésére, Piváczki Úros óverbászi lakos is.

Németh Ede őrmester, volt verbászi őrsparancsnok, mikor 1910. évben, úgy a nyár elején Ujverbászra került, csakhamar tapasztalta, hogy valahol a környéken, vagy épen valamelyik Verbászon hamis pénzt gyártanak, mert ismételten jöttek hozzá kereskedők és kocsmárosok, akiket hamis ötkoronás ezüst-, vagy tizkoronás arany-pénzzel becsaptak.

Utána járt tehát a dolognak, titokban kérdezősködött és puhatólt a hamispénz terjesztői után, míg végre a szorosabb figyelemmel kísérésre szintén felkért károsult kereskedők és kocsmárosok bemondása folytán épen Piváczki Úrost vette gyanuba, mint aki leginkább szokott az említett hamis pénz nemekkel fizetni.

Tapasztalt csendőr létére jól tudta Németh őrmester, hogy az ilyen ügyek nyomozásánál nem ajánlatos ajtóstól rohanni a házba, hanem előbb alaposan meg kell figyelni és figyelteni a gyanúsítottat, sőt, ha lehet, egy olyan megbízható embert kell vele összeköttetésbe hozni, aki elég garanciát nyújt a csendőrnek arra, hogy megfigyelése és tapasztalata nem lesz eredménytelen és vihelkedésével se veszélyeztetni a lerohant leleplezés sikerét.

Mint említettem, Németh őrmester csak kevéssel előbb került az ujverbászi őrsre. Személyismerete tehát még vajmi kevés volt arra, hogy annak alapján a szóbanforgó megfigyelésre hamarosan egy minden tekintetben alkalmas embert találni remélhessen. Rokonszenves modorával és megnyoró fellépésével azonban csakhamar sikerült pótolnia a személybeli hiányt a jólmódi és

POLGÁR SÁNDOR
orvosi műszer- és kőszor gyógyosnál
telep: Bpest, VII., Erzsébet-körút 50.

legutányosabban beszerezhető összes betegápolási tárgyak, kötszerek, fecskendők, m. kir. szab. Polgár-féle sérvtők, gummihártyák stb. stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az úrlatvezetésig, csak megadandó, mily tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés hoktiléso eseten 10% árkedvesmény a Csendőrs. Lapokolvasóknak.

Tropikus erdő-részlet.

Mexikói képek. — Amovamovai utca.

intelligensebb emberek között forogván, egyik vállalkozóbb szellemű községi esküdtben vélte feltalálni a gyanúsított megfigyelésére alkalmas egyént.

Közelebbi ismeretségbe lépett tehát az esküdttel és mikor néhányszori találkozás után teljesen kiismerve emberét, meggyőződött, hogy feltevése helyes volt, szóba hozta előtte az ügyet olyanformán, mintha csak arra kérné, hogy ajánljon neki a szóbanforgó czélra egy alkalmas embert, aki teljesen megbízható és titoktartó lenne.

Az esküdt hamarosan nem tudott ilyen embert megnevezni és ajánlani, hanem a további megbeszélés során, amelyen természetesen ismertette vele az őrmester, hogy a megbízottnak milyen irányú tevékenységet és ügyességet kellene kifejteni a megfigyelésnél s hogy miként kellene viselkednie a gyanúsítottal, esetleg annak czinkostársaival szemben, hogy a megfigyelés gyanujába ne essék előtük, az őrmester legnagyobb öröme az esküdt maga ajánlkozott a kívánt czélra.

Több mint másfél hónap telt el ezzel az előkészülettel, míg végre sikerült az esküdtnek a gyanúsított Piváczkival többször «véletlen» találkozás után annyira bizalmas ismeretségbe jönni, hogy tanácsot mert tőle kérni, hogy hol lehetne jó pénzért legalább háromszor annyi hamispénzt kapni.

Piváczkinak éppen jókor jött az esküdt teljesen őszintének látszó kapzsisága s ajánlkozott is mindjárt, hogy majd ő közvetíteni fogja a dolgot egy temerini ismerősénél, akinél 1 és 5 koronás ezüst és 10 koronás aranypénzt talán mindjárt is lehetne kapni akár 2—3000 koronáig.

Az esküdt belement az alkuba, sőt províziót is helyezett kilátásba, ha a vásár jól sikerül, csak éppen azt a feltételt szerette volna kikötni, hogy a pénzt az a temerini ember hozza el Újverbászra s lehetőleg az ő (az esküdt) házánál történjék meg a csere, mert hát — mint mondá — az ember mégis csak otthon érzi magát legbiztosabban.

Piváczki nem merte ezt csak úgy a maga szakállára megígérni. Tebát abban állapotok meg, hogy előbb a temerini ismerősével megbeszéli a dolgot s ha az, az említett feltétel mellett is belemegy az alkuba, néhány nap múlva majd magukkal is hozzák a pénzt s majd akkor az esküdtet értesíteni fogja, ez pedig akkorára készütsse elő a hecserélni szándékolt lehetőleg nagyobb összeget.

Egyben lelkére kötötte Piváczki azt is, hogy a dolog teljesen titokban maradjon s az esküdt egyelőre ne szóljon még a feleségének se, mert az asszonyokban nem áll a szó és könnyen bajba keverheti mindannyiukat.

Az esküdt fogadott mindent egyre-másra és nem is szólt a dologról senkinek, csupán Németh őrmesternek. Ezzel azután abban állapotok meg, hogy mihelyt Piváczki megjön az örömhírrrel, azonnal értesíti róla az őrmestert, hogy ez megfelelő előkészület mellett azon melegében meglephesse őket.

A Piváczki által ígért néhány naphól azonban három hét is lett. Az őrmester és az esküdt már azt hitték, hogy gyanút fogott az emberük és nem lesz az egész vállalkozásból semmi, mikor egyik este — 1910. évi november 9-én — úgy nyolcz óra tájban nagy sebbel-lábbal az őrsre szaladt az esküdt felesége az ura azon izenetével, hogy Piváczkínál valami muri lesz, az ő ura már elment s kéretik az őrmestert is, hogy tartson velük és keresse fel őket a Piváczki lakásán.

Németh őrmester mindjárt megértette az üzenet czél-

játs ebből következtette azt is, hogy a temerini ember nem fogadta el az esküdt azt a kikötését, hogy az ő házánál legyen meg a csere, hanem ez Piváczkínál fog megtörténni, miért is egyik esendőrével és egy községi rendőrrel azonnal a Piváczki házához sietett és a szomszéd kertje hátulján, a kerítésen át, minden zaj nélkül az említett ház belső végéhez az ablak alá húzódtak s itt a függöny nélküli ablakon át figyelték a benti alkudozást.

Harminczhét darab 10 koronás arany és 25 darab öt-koronás ezüstpénz volt az asztalon és éppen azon alkudoztak, hogy az esküdt eme 495 korona hamispénzért egyelőre csak 100 korona jó pénzt akart adni, míg amazok — Piváczki és egy B. F. nevű temerini lakos — 250-et, de legalább is 200-at kértek. Hosszas alkudozás után — amely az esküdt részéről csupán azért történt, hogy az őrmester megérkezhessek — az esküdt belement az alkuba s megígérte a 200 koronát, de csak azzal a kikötéssel, hogy a második 100 koronát csak későbbben, t. i. csak akkor adja meg, ha meggyőződik az egyébként igen jól sikerült hamisítványok értékesíthetőségéről.

S bár amazok váltig erősítették, hogy már most is kifizethetné a kívánt összeget, mert a hamisítvány mindegyike oly sikerült, hogy — amint később valónak is bizonyult — még az adóhivatalban is elfogadták már, az esküdt mégis vonakodott a 200 koronát azonnal kifizetni. Ebből azután heves vita támadt az alkudozó felek közt, miközben egyszerre azt vették észre, hogy az őrmester és társai hirtelen betoppantak.

Piváczki és társa e váratlan meglepetés hatása alatt, bár kísérletet tettek rá, de sem a lámpát nem tudták eloltani, sem a pénzt el nem rejthették s mire meglepetésükből magukhoz térhettek, az őrmester már mind a kettőjüket megbilincselte, sőt a tettenérésre való tekintettel, házkutatást is tartott Piváczkínál, de több pénzt nem találtak.

Másnap azután Temerinben folytatták a nyomozást, az ottani házkutatástól várván a főbb eredményt. Ez azonban nagyon nehezen sikerült.

A temerini embernek egymásután kétszer is átkutatták a házat és mindenféle mellékhelyiségét, de nem találtak egyetlen darab hamispénzt sem és a készítéshez használt eszközöknek és anyagoknak sem akadtak nyomára. De mert Piváczki egyre csak azt erősítette, hogy ott kell lenni, mert a pénzt tudtával ott csinálják, hát újból kezdték a kutatást harmadszor is.

Eközben egyikük észrevette, hogy a vályogból épített árnyékszék ülökéje elmozdítható a helyéről. Amint ezt elmozdították, mindjárt meg is találták a keresett eszközöket az árnyékszék hátsó falában levő fülkében elrejtve.

Több mint 100 darab hamis 10 koronás arany; többféle a készítéshez szükséges eszközök: kefék, üvegpapír, forrnák, czinkból készült nagyobb mennyiségű, de még nem teljesen kész 10 koronások, egy üvegben ezek galvanizálásához szükséges aranyoldat, ugyanilyen üvegben az ötkoronásokhoz szükséges eziistoldat, eziistpor, egy serpenyő, galvanizáló készülék, linom rozselők, cseetek, rézrudak és pár kisebb tárgyér.

Ezeket összeszedve, újból kikérdezés alá vették a gyanúsítottakat. Ezek bemondásából azután kiderült, hogy egész szövetség működött és áldozott a pénzhamisításra, a pénzkészítő-telepet pedig Knézer Mihó csurogi lakos rendezte be s a Bácsban beszerzett különféle anyagok szakavatott felhasználása mellett oly ügyesen tud-

HA KÖRÖG, HASZNÁLJON AZONNAL
HURUTPASZTILLÁT!!

mely a legmakacsabb köhögést is azonnal elmulasztja. 1 doboz 50 fill.
3 doboz 1 K 20 f. Kapható mindenütt. Készíti Gerő Sándor gyógyszerész, Nagykőrösön.

Bemta, csúsz, köcsvény, mindennemű megfázástól eredő
fájalmat párszori használat után megszüntet a Gerő-féle
MENTHOL REUMASZESZ
Ára 1 kor., 3 üveg 2 K 50 fill. Készíti Gerő Sándor gyógyszerész, Nagykőrösön.

ták vele készíteni a már fentebb említett pénznemeket, hogy az adóhivatalban is 53 darabot tudtak értékesíteni.

Természetesen tovább folytatták a nyomozást Temerin, Csurog, Zsablya és Ujverbász községekben s végeredményként 17 tettes és bűnrészes került kézre az említett községek jobbmodu lakossága közül, akiket bűnösségek fokához képest het hótól három és fél évig terjedő börtönnel, illetve fegyházzal sújtott az ügyben eljáró törvényszék.

*

A személyismeret ügyes és helyes felhasználása, a polgárokkal való rokonszenves érintkezés és megnyerő fellépés hozta meg ezt a szép eredményt Németb örmes-ternek. S ez az eredmény tette őt közkedvelté úgy örs-körlete lakossága, mint a hatóságok előtt.

Fölöttébb ajánlatos tehát szemelőtt tartani az Ált. szolg. hat. vonatkozó rendelkezéseit, amely arra oktat minden csendőrt, hogy működése területén rokonszenves magatartás, megnyerő modor és a polgárokkal való tapintatos érintkezés mellett, a lehető legkiterjedtebb személyi ismeret megszerzésére törekedjék, mert csak így felelhet meg sokoldalú és fontos hivatásának.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az állatidomítás titkaiból.

A nagy közönség előtt minden időközön át nagy hatással birt állatidomításról érdekes dolgokat olvasunk a «Darwin» című folyóiratban, honnan mi is átveszszük az alábbiakat:

A szórakozni vágyó közönség szívesen gyönyörködik az állatok produkcióiban és bár érdeklődése rendszeren élénk figyelemmel párosul, mégsem képes az idomítás kulisszái mögé látni. A megkérdezett idomító ritkán mond igazat: vagy üzleti érdekből hallgatja el a valóságot, vagy reklámcélből hihetlenné színezi azt. Ha szakkönyveket olvasunk, az azokban hemzseggé ellentmondások tesznek bennünket bizalmatlanokká a közölt utmutatások értéke iránt. Pedig ha a szemlélő helyesen figyel, a mutatványok közben könnyen lát azok mélyére.

Az idomítók általában kétféle módszerrel dolgoznak: vagy a büntetésre helyezvén a fősulyt, éheztetéssel, ijesztéssel, veréssel uralkodnak az állat természetes ösztönein; vagy bizelgéssel, czírogatással, rábeszéléssel, az állat buságának és urához való ragaszkodásának kihasználásával idomítanak. Első esetben erőszakos, utóbbiban szelid dresszuráról van szó; amazz a rosszindulatú, kevésbé intelligens, ezt a békésebb, okosabb állatokkal szemben alkalmazzák. Gonosz vagy ostoba állatokat éheztetés nélkül nem lehet ugyan betanítani, de az is bizonyos, hogy kiváló eredményhez csupán csak büntetéssel nem juthatni. Az az állatszeli-dítő, a ki négy lábú művészei bemutatásával külön-külön alkalmazott erőszakos vagy szelid idomítási módszerről cseveg a közönségnek, föllent. Az igazság az, hogy az idomításnak nincs sablonja, tökéleteset egy bizonyos módszer sem ér el. Nemcsak a betanítás módjának, de a begyakorlandó mutatványokat is az állat egészen egyéni természetét, szokásait, hajlamait, erőnyeit, bibáit kell alapjává tenni. Ne úgy értelmezzük ezt, mintha az idomító előre elhatározná, hogy az említett elvek alapján ezt vagy azt fogja betanítani, hanem inkább a mu-

tatványt is az állat tulajdonságaiból kell kitalálni. Azt kell megfigyelni, vajjon az állatnak nincs-e valami különös szokása vagy sajátsága, a mit ügyesen kihasználva és fejlesztve, program-számmá lehetne avatni.

Ilyen fölfedezett sajátságot vagy szokást aztán tervszerűen ki kell képezni, bár gyakran erre sem szorul rá az idomító. Elegendő néha az állatnak bizonyos alkalmakkor jelentkező valamilyen szokását oda fejleszteni, hogy a megszokottat akkor cselekedje, mikor azt ura kívánja. Ha ezt elérni sikerült, akkor azután a mester dolga szavak vagy tárgyak közbealkalmazása segítségével a szokásos cselekményt öntudatosnak föltüntetni. Ilyen esetben szigorú értelemben vett idomításról tehát nem is beszélhetünk és mégis, rendszeren az ilyen eredetű produkciók a legvonzóbbak.

Sok, nagy hírhez jutott, meggazdagodott idomítónak a valóságban semmi egyéb különös szuggéráló tehetősége vagy «trükk»-je nem volt, csak jó fantáziája, melynek segítségével az állat valamilyen eredeti sajátságos tulajdonságát tudta bámulatba ejtő mutatványok központjává tenni. Ime egy példa: néhány évvel ezelőtt az orfeumok közönsége egy tengeri malacot csodált. Az állat karrierje ott kezdődött, mikor egy izben gazdája szemeláttára a szobán át akart futni, de a függöny földön heverő vége előtt hirtelen megáll. Majd pár lépést hátrálva, újra nekiiramodott, de a látszólagos akadály előtt ismét állva maradt és mint az ugráshoz készülő kutya, farkát csóválta. Az állatka e furcsa mozdulatokat végnélkül kezdte ismételni. A meglepett gazda fölemelte a függöny csipke-végét és annak helyére különféle tárgyakat helyezett, melyek egy része előtt az előbbi módon rettent meg, másokon pedig könnyen átfutott a jámbor kis emlős. A fölfedezés következményét a szinpadon látta a közönség. Botokat, székeket, karikákat ügyesen átugráló kutyák és macskák között futkosott ide-oda a «dummer August», a tengeri malacz. Okosabb társai produkciója után ő is nekilendült az ugrásnak, de az eleje fektetett kis akadályt, a zseb-kendőt sem bírta átugrani, megállt előtte. Alacsony, csillogó fémkorláton egyszerűen átlépett, majd az idomító megszólalt: «no most mutasd meg, August, hogy te is tudsz, ha akarsz!» és olyan tárgyat fektetett eléje, melyet a kis bohóc otthon is átugrott. Az ugrás, természetesen, a vezényszóra, sikerült, a közönség kaczagott és ámult, azt hitte, hogy a harsány vezénylésnek engedelmessékedik az állat.

Hasonló mutatványoknál magától értetődik, hogy sok függ az ügyes rendezéstől, mely a nézőben az idomítás benyomását kelti föl. Sohase tudhatjuk, milyen fontos szerepet töltenek be a tarka-barka szövetek, aranyos rojtok, csengők, más apróságok, vagy világítási effektusok, melyek figyelmünket is elvonják az esetleg áruoló részletekből.

Néha az állatok faji sajátságainak kihasználásából is cirikuszi mutatvány lesz. Ennek rendszerint nagy a sikere, pedig a publikum megfejtí az ilyen talányt. Az öklöző kenguruk kitünő csalogatók, mert kevesen tudják, hogy a kedves erszényesek bizonyos körülmények közt dresszura nélkül is boxoló állásba helyezkednek.

Az etetés rendszeres szabályozása is pompás idomító eszköz. Az orosz Duroff fehér egereivel nagy vagyont szerzett. Az apró sereg urának minden mozdulatát leste; csengetyűszóra fölgaskodtak, fejeiket minden irányban forgatták és ozinczogtak. Hirtelen kis vonat robot a szinpadra, felpattannak az ajtók, megszólal a beszállást jelző csengő és az egerek hanyatt-homlok rohannak be a kupékba. Az ajtók bezárnak, a vonat, melynek

mozdonyán is egerek kormányoznak (oda voltak kötözve) elindul — a közönség tapsol... A mester állatkáit mindig a kocsikban etette és föllépés előtt — sokáig ébezette őket.

Mulatságos látványosság a pipázó foka. Ennek a különben intelligens állatnak szokása — mikor a vízből a szárazra jut — sokáig nagyokat fujni. Száját, torkát és orrát tisztítja meg a víztől. Ha ilyenkor orrlyukában tömött égő pipának a szára van, persze hogy füstöl, mint egy öreg török.

A kigyóbüvölők mutatványaiban is sok a csalás. A mérges kigyót kendőbe baraptatják, a kendőt birtelen elrántják, úgy hogy a méregfogak tövestől kiszakadnak. A bűvész most már azt tebet az értelmetlen állattal, a mit akar. A fej közelében van egy idegcsomó, a melyre ujjal nyomást gyakorolva, az állat megbénul, kinyúlik. Ilyenkor, mint a merev bottal, lehet vele hadonászni, vagy a nyak körül csavarni. A zenével való csalogatás nem humbug, a zene minden csúszó-mászóra hatással van. A mutatvány a mindig fantasztikus, misztikus beállításban igen hatásos.

Akrobata produkciókhoz kitűnő médiumok a majmok. Persze, ha trapézt, gyűrűhintát vagy bármilyen tornaszereket bocsátunk a majom rendelkezésére, közbelépésünk nélkül is nyaktörő és kacagató módon tornászik az. Ha valaki a majom előtt testgyakorlatot végez és úgy tesz, mintha nem látná a figyelmes állatot, az mindent utána csinál. Az idomítás feladata az állatot arra bírni, hogy művészetét vezényszóra és bizonyos sorrendben mutassa be. Türelemmel, dédelgetéssel, főleg pedig jutalmazás nyalánkságokkal a majomnál nem nehéz boldogulni. Ugyanígy idomítják a madárvilág majmát, a papagályt is, mely mondatokat, sőt dalokat is képes betanulni. A nehézség csak annak elérésében áll, hogy bizonyos vezényszavakra cselekedjék. Ha ez sikerült, a bangos madárral egész párbeszédet lehet folytatni. Hagenbeck-nek 40 évvel ezelőtt volt egy híres papagálya, mely dalokat és balladákat szavalt végig. Egy gazdag angol vette meg 30,000 márkáért.

Az olvasó nem talált útmutatást e sorok közt a vadállatok idomítására vonatkozólag. De mert e kis csevegés az állatidomítás titkai-ból ígért leleplezéseket, a ragadozók idomításának módja pedig nem titok, elég, ha a cikkünk elején említett erőszakos és szelíd módszerekre mondottakra utalunk: éheztetés, verés, czirógatás, jutalmazás stb. alkalmoszerű igénybevétele vezetnek célhoz. Az elefánt is így tanul. A kutyák, macskák és lovak dresszirozásának módja közismert. Titka: szeretettel párosult türelem, az állat egyéniségének kifürkészése után.

KÉPEINKHEZ.

Mexikói képek.

Mexikó, a múlt század 60-as éveiben még a spanyol, az angol és a francia érdekek ütközőpontja, ma már mint szövetséges köztársaság, teljesen önálló állam. 27 államból, két territóriumból és egy szövetséges kerületből áll. Észak felől az Egyesült-Államok, délről Közép-Amerika, nyugatról a Csendes oceán, keletről pedig a basonló nevű öböl határolják.

Területén, miután a nyugoti partokon az Észak-Amerika felől benyúló Kordillerák hegyláncolata, a keleti tengerparton pedig Rocky Mountains vagy sziklás hegység terület, magas völgyek, fennsíkok és domhvidékek váltakoznak.

Hóval borított magas hegyei, melyek közül az Orizaba 5450 m., a Popocateptl 5420 m. magasak, nagyobbrészt kibalt vulkánok, amelyekben a terciér-korszakbeli hatalmas vulkánikus tevékenység nyomai láthatók. Az úgynevezett Mexikói fennföldnek azonban még most is hat működő vulkánja van.

Éghajlata a mérsékelt és a tropikus között váltakozik. Ezeknek megfelelő a növényzete is. A partvidékeket egészen a terítőig, a képeinken is látható tropikus erdők borítják, amelyekben a pálmák, a vastaglevelű liliacé-ák, yukák, aloék és agovék, a hegyek lejtőin pedig az örökzöld fenyők gyönyörködtetik a szemlélőt csodálatosan gyönyörű változataikkal.

Tropikus növényei közül a kenyérfa, indigó, pamut és a laktuszok különféle fajai, kulturnövényei közül pedig a kávé, dohány, pitelkender, kukoricza és a keménymagu gyümölcsök stb. vegyesen váltakoznak és bőven teremnek. Elég bő termés van ezeken felül az ó-világból bevitt gabonafélékből is. Kereskedelmé azonban mindezek dacára csak az utóbbi időben vett nagyobb lendületet mert lakosai, a bennszülött négek és indiánok vegyülékéből származott asztékok, valamint a bevándorolt fehérek és a bennszülöttek keverékéből származott meszticzek és kreolok, igen nehezen civilizálódó és nem igen munkaszerető nép és fejlődésüket a hosszú századokon át tartott háboruszkodás is nagyon megnehezítette.

A képek, melyeket olvasóinknak ezuttal bemutatunk, a mexikói köztársaság egyes vidékéről való felvételek.

HIREK.

Munkáslázadás. Január hó 6-án Lankás biharmegyei községben, a Bihari erdőipar részvénytársaság sodronypálya telepén, Weisz Hermann vállalkozó ellen 150—200 főnyi munkás fellázadt és Weisz Hermann és Erdélyi Jakab lankási lakosokat botokkal súlyosan megsebesítette. A megzavart rendet a helyszínerre vezényelt 20 főből álló csendőr karbatalmi járőr állította helyre, a mely a főczinkosokat elfogva, a bíróságnak átadta.

Egy csendőr meglövetése. Aranyi Ferencz csendőr január 14-én este 11 órakor, a Csanád megyében fekvő sándorfalvai határban, vadorzók üldözése közben, egy vadorzásra készített verembe elbujt vadorzó által balczombon lövetett. A csendőr sérülése súlyos, de nem életveszélyes. Az elfogott vadorzó, cselekményét tévedésnek minősítve, naivul azt állítja, hogy a feléje közeledett járőrt nyulnak nézte.

Elfogott rablók. Lapunk múlt évi 31. számának «Hirek» rovatában közölt rablási kísérlet tettesei a kótaji őrök által, a sértett Grószberg Éliásnak Harsányi Ferencz, Nagy János, Nagy András és Czelláth András névű cselédei személyében kiderítve elfogattak és a nyiregyházai királyi törvényszéknek átadattak.

Kérelem. Szarvas Ferencz, Alberti-Irsán állomásos csendőr, kéri a budapesti szárnynál szolgált és onnan a IV. kerülethez átbelyezett Ács Lajos csendőrt, hogy címét vele fontos okból közölje.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az egészséges hálószoba. Köztudomású, de nem mindig megfogadott szabály az, hogy hálószobául a rendelkezésünkre álló, legtágasabb és leginkább napsugaras szobát válasszuk, mivel hogy ott töltjük el időnk nagyobb részét, gondossággal tisztogatjuk és pormentessé tesszük, de szükséges, hogy nappal lehető sokáig szel-

lőztessük; sőt, a mennyiben az lehetséges, azaz, a bol az ágy elég távol áll az ablaktól, még éjnek idején is szabad bejáratát eszközöljünk a friss levegőnek. Legalább is a mellékszoba nyitott ablakán át, a hálószobából vezető ajtón keresztül cserélődjék ki az elhasznált levegő az üdítő, friss, tiszta légáramlattal. Természetesen a kellő óvatosság alkalmazása főfeltétele a nyitott ablaknál való alvásnak, a mit, ha csak léghuzam nem éri az alvót, főleg a fejlődés korát élő fiatalság számára elsőrangú erősítő és testet edző módszer. Minden, erre irányuló törekvés, a szabadban való tartózkodás a nap-palnak bármily sok óráján keresztül, illuzóriussá válik abban a pillanatban, a mikor nem történik kellő gondoskodás arról, hogy éjszaka is tiszta levegő jusson a tüdőbe. Éjjeli lámpa használata az egészségre ártalmas, rossz szokás, mert a láng elvonja a levegő szükséges szénásvát; főképen veszélyes a kis lángra lecsavart petróleumlámpa, a melynek füstje ártalmas gázokkal tölti meg a szobát. Ha mégis szükség van a világításra, akkor föltétlenül nyitott ablakra van szükség. A téli hónapok persze fokozott elővigyázatra intenek; tiz fokon alul már nem minden szervezet tűri a hálószoba temperaturáját. Vannak ugyan emberek, a kik legjobban alusznak a fagyos levegőjü, fűtetlen szobákban, de ezt nem tanácsos bárkinek követni, mert sokszor veszélyezteti az egészséget az, ha a testtől sok meleget von el a hideg levegő. Teljesen ép szervezetű, egészséges egyének látszólag jól érzik magukat ilyenkor, vérszegények, gyengébb szervezetűek és gyermekek azonban hideg szobában és hideg ágyban komoly megbetegedésnek teszik ki magukat.

Uri betörő. A connecticuti Danburi városkában nagy felháborodást keltett egy igen jó családból származó, 22 éves fiatal leánynak, Amy Traversnek a letartóztatása, a ki azzal a váddal terbelten került a rendőrség börtönébe. hogy férjruhába öltözve betöréseket követett el. Amy Travers egy jónevű és előkelő rokonsággal bíró helybeli kereskedőnek a leánya, a kinek az elfogatása rettenetesen lesújtotta a családját. A leányt George Trumbley nevű fiatalember feljelentésére tartóztatták le, a kinek a lakásába szombaton virradó éjjel betört és a ruhája zsebeiből 21 dollárt ellopott. A férjruhába öltözött kisasszony tolvajkulcs segítségével jutott Trumbley lakásába és térden csúszva hatolt az ágyig. Miután meggyőződött róla, hogy a fiatalember mélyen alszik, kikutatta a ruháit és magához vette mindazt a pénzt, a mit annak a zsebeiben talált. A leányt, miközben kisetett a lakásból, a házbeliak közül többen észrevették és távolból követték, míg csak nem látták, hogy hová tér be. A letartóztatás alkalmával halálra rémült leány a keresztkérdések alatt megtörve beismerte

a bűnét és elmondta, hogy őt egy George Smith nevű fiatalember, a kit igen megszeretett, beszélte rá a betörésre, a ki a zsákmányából 17 dollárt megtartott és csak 4 dollárt engedett át ő neki. Ugyanez a Smith öltöztette fel őt férjruhába.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad. levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel belyeget ne küldjenek.

V. A. csendőr. A megoldás helyes, ha egy lépés hossza 75 centiméternek számíttatik.

K. J. csendőr. Természetesen reggelizhetnek.

1905. Már hogyan számítana?

Vitatkozók. Székesfehérvár. Csak 30 napnál rövidebb megszakítás esetén számít az előző szolgálat. Maga a megszakítás azonban természetesen nem számít tényleges szolgálati időnek.

B. A. Ilyen rendelet nem létezik.

Fényház. Forduljanak bármely festékkereskedéshez mintáért és árajánlatért.

Hóvirág. A koronaörséghoz nem lehet át.

1883. Miután nem ismerjük a cseléj és a munkaadó között kötött szerződést, nem is nyilatkozhatunk.

Határszél. 1884. Nem.

Nagybánya. Igen.

Határszéli csendőr. 1. A lehetőség megvan, de hogy átveszik-e, azt nem tudhatjuk. 2. Szolgálati ügy.

G. Gy. 1. A legénység köteles fűteni. 2. Szükséges. 3. E hó 1-vel életbe lépett.

Görgőprund. 1. Vannak. 2. Lényeges különbség nincs; részben görög katolikusok, részben görög keletiek. 3. Nem rokon, e szerint többi kérdése tárgyaltan.

1882. Ha érdemessé találják rá, majd megkapja.

B. S. csendőr. Ha egy alkalommal sem szakította meg a szolgálatát 30 napnál hosszabb idővel, úgy beszámít.

Itemény. Olvassa el Hóvirágnak szóló üzenetünket.

1111. Igen.

Trencsényi örs. Forduljon felvilágosításért az örsparancsnokhoz.

Párizs 29. 1. Ha folyógyul, úgy az újbóli felvételnek nincs elvi akadály. 2. Beszámít.

R. J. Mindkét helytartótanácsi rendelet már hatályát veszítette. Az, hogy mely fegyverek tartoznak az eltiltottak közé, az egyes vármegyékben szabályrendeletileg rendezve van. (Lásd a Csendőrségi Lapok 1909. évfolyamában K. Nagy Sándor kir. ítélőtáblai bírónak erre vonatkozó és kimerítő közleményét.)

P. Gy. csendőr. Postai szabályok gyűjteménye, 3. rész, 502. oldal d) pont, további 6. pont, 4. b) alpont.

H. III. 1. Igen. 2. Nyugdíjának két évig terjedhető összege. 3. A m. kir. belügyminiszter úrhoz. 4. Orvosi bizonyítvány, hogy előreláthatólag még két évig fog élni; a nyugdíjról való lemondási nyilatkozat a saját és neje részéről (ha kiskorú gyermekek is vannak, akkor a gyámhatóság beleegyezése is); annak bizonyítása, hogy a nyugdíj megváltása reá nézve előnyös (pl. jó forgalmu üzletbe foktetné az összeget stb.).

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek értékpapirokra. Osaládi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztárról könyvecskérő. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával). 2. Oly takarékbetét után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem kóti, 5½% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében. jutányos kamattétel mellett.

Utalványok, lntőzvények és chequek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Vesztünk és eladunk értékpapirokat, idegen pénzeket.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okirattal megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur által:

Szűcs János I. járásörmester, Antalfalvi János örmester, Detektor Ferencz őrsvezető ez. örmester, Koncorth János esendőr ez. örmester, Balás István, Darvas Jeremiás, Berkó Márton és Kiss M. István esendőrök, valamennyien a m. kir. II. számú esendőrkerület állományában, árvízveszély alkalmával a személy- és vagyonmentés körül, valamint a védekezési munkálatoknál kifejtett bátor és önfeláldozó magatartásukért.

A m. kir. II. számú esendőrkerületi parancsnokság által:

Apáthy Domokos járásörmester, Szekeres Gábor, Kurucz Sándor őrsvezető ez. örmesterek, Kocsis Lázár, K. Szabó István, Piháth György, Kiss János II., Telek János, Molnár János, Eko István és Zsarkó Imre esendőr ez. örmesterek, Gágán István és Varga Antal, Cséte Sándor, Ferenczi Péter, Bagi István, Németh Gyula, Tályai Sándor, Berszán Demeter, Tóth Pál és Gombos F. Lajos esendőrök, a múlt év tavaszán a délvidéken pusztított árvízveszély alkalmával a személy- és vagyonmentés, nemkülönben a védekezési munkálatok gyors és pontos keresztülvittele körül kifejtett bátor, önfeláldozó és odaadó szolgálatukért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. II. számú esendőrkerületi parancsnokság által:

Nyíri Sándor járásörmester, Lindner János, Dombi Márk, Németh Károly, Hevesi Mihály őrsvezető ez. örmesterek, Vámos István esendőr ez. örmester és Csaszor József esendőr ez. örmester, Bába Imre, Szabó Imre, Faur Ezsias, Simon József II., Szép Lajos, Dörnyei János esendőr ez. örmesterek, Ujvári Pál, Hatházi Ferencz, Sánta Imre, Cséni István, Mucsi István, Mester János, Szűcs Mihály, Kovács Albert, Szikszai István, Oláh János, Szabó Sándor III., Balázs Péter I., Pápai István, Urbán Imre, Zsiri Flórián Ferencz, Csarankó István, Béni Imre, Lung Géza, Vajda Sándor, Matinka György, Markovits István, Schuller János, Buciumeán Andron, Ozsváth István, Végh Imre, Csepeli Lajos,

Pál, Nagy Ferencz I., Kiss Sándor II., Racolta Sándor, Tóth Lőrincz, Szántó Sándor, Száva János, Őze László, Király János, Honac Auxent, Remete Mátyás, Maczelka József, Siló András, Boda István, Suba Menyhért, Retyi Mihály és Bánéski Mátyás, Ruzs Gábor, Domokos Mihály, Sánta János, Lukács János, Németh János, Bécsi Imre, Szabó György, Boldóczy Pál, K. Szűcs Gábor, Szabó István II., K. Molnár Balint, Izsák Dénes, Papp Demeter, Boros Tamás esendőrök, Jakabos István, Somogyi Antal, Gál Lajos, Bardócz Salamon járásörmesterek, Pétervári István, Szabó István IV. örmesterek, Kámán Antal, Majláth István, Oláh Gábor, Molnár Lajos, Móra Mátyás, Poór Lajos, Páska Ádám, Pópa Emánuel, Kiss József II., Perényi Zsigmond, Varga Ferencz, Szláni Domokos őrsvezető ez. örmesterek, Janikó István, Biró Imre, Ferencz János, Mészáros Mihály II., Simon Péter, Nyíri Imre, Balázs Abraham, Kovács János II., Mészáros Mihály I., Boér János, Ruzs János, Bogyor Sándor, Dávid József esendőr ez. örmesterek, Jereb István, Keller Péter, Pintér József, Schweitzer János, Biró József, Buknicz Lajos, Körözy Imre, Prekupás György, Vilics Csedomir, Fülöp Péter, Hegyesi Imre, Kőszegi Ferencz, Mihály Mihály, Vojvoda Simon, Horváth István, Fazekas Sándor, Konecsik István, Chéva Péter, Simon László, Komlós Mihály, Rayer Gottfried, Oláh Péter, Polesán István, Streng Jakab, Tihanyi Lajos, Linkó József, Tatár József, Dombóvári György, Papp Imre, Bagosi József, Kiss G. Lajos, Csarneszkó János, Frank Szilveszter, Puskás József II., Pálfi Mihály, Kovács Lőrincz, Tóth Lajos II., Jäger Antal, Gál Mihály, Király József, G. Lengyel András, Zsellér Pál, Zimmer Ferencz, Ficsók István, Nagy Ferencz III., Bakos András II., Farkas József L., Vitális Albert, Nyomtató Ferencz, Tudor Pál, Homonnai Miklós, Csavár Salamon, Sárnyai Miklós, Styasznyai Péter, Balázs Péter II., Balassa András, Máthé Zsigmond, Varga Sándor I.

(Folytatás köv.)

Csendőrségi kalapborítók

á 1 kor. 50 fill.

Íróasztalra dobozok á 6 kor.

Íróasztalra rekesz-fedőlapok

60 és 80 fillér.

Mindezeket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő kék préselt papírossal bevonva — ajánl

Makó Károly könyvkötő és dobozgyártó, Brassó.

Húsz koronán felüli megrendelések portómentesek.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Minden esendőrre rendkívül fontos!

AZ ÚJ NYUGDIJTÖRVÉNY

(1912. LXV. t.-cz.). — Magyarázatokkal ellátta Dr. DÁNOS ÁRPÁD miniszteri fogalmazó. — Ára 1 kor. 50 fill.

Könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.